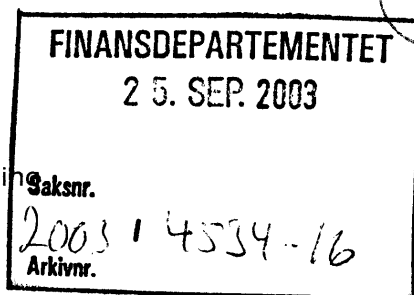

Finansdepartementet
Skatteøkonomisk avdeling

Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

Østlandsforskning
Eastern Norway Research Institute

Att:
Deres referanse: 02/4534/SØ

Dato: 23.09.2003
Prosjektnummer:
Vår referanse: BE/196-03

Høring - NOU 2003:17 Særvgifter og grensehandel

Østlandsforskning har mottatt nevnte publikasjon til høring, og vil først bemerke at utvalget har gjort mye og godt arbeid på den korte tida som sto til disposisjon.

Det er særlig lagt mye vekt på og arbeid i å bearbeide et modellutkast fram til en beregningsmodell, som på en mer fullstendig og sammenhengende måte tar hensyn til effekter på grensehandelen og krysspriselastisiteter ved pris-/avgiftsendringer på grensehandelsutsatte varer. Dette er en forholdsvis sofistisert modell med store datakrav på detaljert nivå når det gjelder sammensetningen av husholdningenes forbruk.

Skal en slik modell brukes også i forhold til husholdningenes innkjøp utenfor landets grenser, kreves detaljert informasjon også om husholdningenes faktiske innkjøp i utlandet. Ytterligere kompliserende er det forhold at ofte er svært mye av prisforskjellene mellom Norge og utlandet et resultat av (endringer i) valutakurser. Vi mener derfor det antakelig er viktig for treffsikkerheten på endringer i grensehandel, at det i tillegg til endringer i avgiftsnivået vurderes hvordan endringer i/alternative valutakursforhold best bør håndteres. Det er jo slik at grensehandelen og dens provenyvirksomheter er følsom for relative prisendringer så vel som følge av valutaforhold som av avgiftsnivå.

Sammensetningen på grensehandlet konsum skiller seg sterkt fra sammensetningen på husholdningenes vanlige konsum, og kan derfor ikke utledes fra vanlige forbruksundersøkelser. Det kommer fram både i utvalgets arbeid og andre undersøkelser. Dessuten er disse forskjellene ikke alene knyttet til de tradisjonelle grensehandelsvarene alkohol og tobakk, men også til vanlige dagligvarer, særlig kjøtt og kjøttvarer utgjør en stor andel. Provenyvirkningene der er da først og fremst knyttet til momsvirkninger, og evt. forskyvnings i innenlandsk forbruk.

Det gjennomføres ikke periodiske registreringer av ulike sider ved grensehandelen, men de sporadiske undersøkelser som er foretatt, viser stor grad av konsistens hva gjelder selve sammensetningen av grensehandelen. Betydelig større usikkerhet er knyttet til omfanget av grensehandelen, og det er svært store sprik i ulike estimater over grensehandelen. Fram til nå er det framfor alt interesseorganisasjoner, som HSH og VBF, som har stillet seg tvilende til et mer forskningsbasert estimat, der Østfoldforskning har vært mest framtrepende. Dette er "et forhold" som har vart fra tidlig på 90-tallet. Man har likevel stått samlet om at omfanget har vært økende.

Postadresse:
Østlandsforskning
Serviceboks
2626 Lillehammer

Besøksadresse:
Storhove
Lillehammer

Epost:
post@ostforsk.no
hjemmeside:
www.ostforsk.no

Telefon:
61 26 57 00*
telex:
61 25 41 65

Bankgiro:
2010.07.10766
Postgiro:
0806 4199758

Foretaksregisteret:
NO 970 157 107

I disse dager (sommer-høst 2003) registreres imidlertid også sprikende meldinger om *retningen* på utviklingen, og det fra forskjellige sider av handelen selv. I slutten av juli slår norske aviser opp oppslag som "Vender tilbake til norske butikker" (NRK Østfold 31.07.03) og "Svenskehandelen svekket" (NTB/Gudbrandsdølen/Dagningen 28.07.03). I den første meldingen er budskapet at norske butikker tar igjen deler av grensehandelen, at folk er lei av å sitte i kø til og på Svinesund, og at Meny i Halden har registrert en omsetningsøkning på 30% i forhold til samme periode i fjor. Denne meldingen fokuserer først og fremst utviklingen på norsk side.

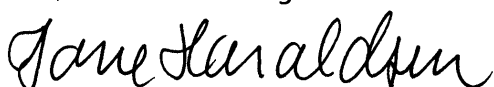
Den andre meldingen har sett nærmere på svensk side og melder at omsetningen blant kjøpmennene på Svinesund har "falt i takt med kursen på norske kroner denne sommeren", likeså eiendomshandelen på svensk side. En representant for kjøpmennene melder om nedgang siden påske, rundt 5%, mens andre forteller om "sommer-svikt på 10-15% i forhold til i fjor". Sommeren er høgsesong i grensehandelen, og prosentene der er derfor store i absolutte tall. En måned senere melder HSH om en økning i grensehandelen "hittil i år .. med 12,2%" (Grensehandelen til værs, Nationen 06.09.03).

Disse meldingene trenger for så vidt ikke være motstridende, men etterlater et inntrykk av det fortsatt er betydelig usikkerhet om omfanget på og nå også utviklingen i grensehandelen med Sverige. Kanskje til og med at usikkerheten er blitt større etter at utvalget la fram sin rapport.

Østlandsforskning vil derfor ytterligere framheve og støtte utvalgets egen konklusjon, at det kreves et *vesentlig bedre statistikk- og datagrunnlag* både for omfang og sammensetning av grensehandelen. Det er viktig både for den generelle forståelsen av fenomenet og for å gi et bedre (tilstrekkelig godt) datagrunnlag for å videreutvikle beregningsmodellen. Omtalen ovenfor viser at det trolig vil være nødvendig å foreta jevnlig kartlegginger av grensehandelens omfang og sammensetning, i tillegg til de løpende/periodiske statistikker som fins/måtte utvikles.

Østlandsforskning vil, i tråd med utvalgets innstilling, understreke viktigheten av at arbeidet med de forskjellige problemstillingene rundt grensehandel sees i sammenheng. Dette vil gi et best mulig utbytte av ulike undersøkelsers bidrag til den samlede forståelsen av grensehandelen og virkningene innenlands. ØF vil i den forbindelse også presisere, at det er viktig å bygge videre på den kompetanse som allerede er opparbeidet på dette feltet. Slik vil en oppnå bedre kunnskapsformidling og kunnskapsoppbygging, samt dra nytte av allerede foretatte kompetanseinvesteringer.

Med vennlig hilsen
for Østlandsforskning

Tone Haraldsen
direktør

Postadresse:
Østlandsforskning
Serviceboks
2625 Lillehammer

Besøksadresse:
Storhove
Lillehammer

Epost:
post@ostforsk.no
hjemmeside:
www.ostforsk.no

Telefon:
61 26 57 00*
Telefax:
61 25 41 65

Bankgiro:
2010.07.16766
Postgiro:
0806 4199758

Foretaksregisteret:
NO 970 157 107